

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 35.

Lýsingaprisur fyri petittreglu: 30 øyr. á forsiðuni,
20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við stórrí lýsingum fest
avsláttur í prísinum.

Tírsdag hin 28. august 1928.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bilagt á posthúsinum, brævasnarstøðum
og skrivstovuni. Telf. 143.

2. árg.

Tandlæge BREND

træffes 11-5. Telf. 114.

SO SMALL SAMBANDID.
Sessur teirra í afturhald-
sins fustu borg, landstinginum,
fór teim, sum ventandi var, av
høndum. Sambandið sýnti í
teirra seinasta bresti á lótingi,
at fimillum tær politisku rørsur,
ið eru kveiktar her á landi,
stendur javnaðarorslan teimum
dyggast og meinast fyrri. Tí
hon er framfúsin og ársin í
allari sínari stevnan. Samband-
ið hevur tikið støðu, greiða
støðu til javnaðarpolitikkin,
vigað sjálfstýrisstevnuna og
javnaðarstevnuna og kosið
sjálfstýrisstevnuna, sum verða
at stýðja frammum javnaðar-
stevnuna.

Hetta kann tykjust mongum
sambandsmanni lógð og kanska
eisini sjálfstýrismonnum gátu-
fórt, men okkum javnaðar-
monnum er hetta ikki annað
enn, hvat vit hava verið varnir
um: Sambandið er bæði
rótleyst og botnleyt.

Samband hevur einki við greið-
an politikki at skaffa, er bert up-
stáplað fyrri at verja einstakar
menn, ið hava sett sær til upp-
gávu at vera tógvmyndir í tí
danska monarkinum. At hetta
er soleiðis, sum ávíst, er hitt
nú umlinda landstingsval eitt
talandi dømi um.

At so væl sambandið, sum
sambandsins oddamenn sýna
ósmaðni, er ikki sjáldsamt, og
var tí sjálvsagt, at Andr. Sámals-
son var dapur í huga, tá ið
hann hevði ferðilin av, at eis-
ini hann bar sína stóru skyld,
at valið hevði fingið hetta úr-
slit: ein loysunnarmaður, sjálv-
ur hr. Patursson, var valdur til
landstingsmann.

Javnaðarmonnum vil tað altíð
vera til bata at taka greiða
støðu, eisini í val av landstings-
manni. Vit stillaðu sjálvir mann
upp og fingið brúk fyrri teim
stemmum, vit høvdu. Og vit
tað í royndum prógvast, at vit
hava vunnið við at taka hesa
støðu, heldur enn ganga saman
við hinum flokkunum. Sam-
bandið eins og sjálfstýrið høvdu
ikki menn frammí, sum javna-
aðarmenn kundu velja. Tað
vitstu báðir partar framman-
undan, og var tað tí nakað
nógv avgjort av Andr. Sámals-
syni at halda fram í lótingi-
num, at javnaðarmenn ikki
høvdu valgt Effersøe!!! Og
hetta líkast sambandinum, at
sleppa sær undan egnu ábyrgd
á henda hátt. Men Samband-
ið sleppur ikki undan tí ábyrgd,
at tá ið tað ikki eydnaðist teim,

at fáa mann niður, ið stýðja
vildi hitt danska bakstrevið, so
heldur senda ein loysunnar-
mann niður: javnaðarmenn
mega ongastaðni koma,
sjálvt um teir eru »Samhorig-
hedens Mænd».

Her hevur Sambandið sýnt
sín kærleika til ríkisheildina,
sum botnur er til í hesum
»politiska» liði. Smoykið hevur
tað kyst gekkaskortin, tað mál-
að hevur øðrum við fjandans
líki, og er tað nú gott í lag við
at eta sín egna hala. Hevur Sam-
bandið hildið tað verið vont at
gjort skilnað fimillum javnaðar-

men og sjálfstýrismenn, nú er
væl einki at fvast í í so máta.
Sambandið hevur andvarið fyrri,
at landstingsmaðurin bleiv »en
Separatist» istaðin fyrri »en
Samhorigheds Mænd». Sam-
bandspolitikkin verður henda
margháttliga sambandsstøða í
landstingsvalinum, at gera enda-
liga skil á teim lótingum, ið Sam-
bandið hevur stýðjað seg til.
»Humbug og tann bera luft»,
segði Effersøe á sinni (1906).
Nú í 1928 sýnir sambandspolitik-
urin seg sum einki annað enn
»Humbug og den bare
Luft».

For den der f. Eks. vil gore
sig Umage med at gemmengaa
Passagerlisterne, der offentlig-
gøres i »Dimmalætting», vil det
være iøjnefaldende at saa nær
som alle danske Embedsmænd
paa Færøerne og deres færøske
Omgangsvenner rejser med D.
F. D. S. Skibene, medens de
rigtige Færinger saa godt som
udelukkende holder sig til deres
eget Skib »Tjaldurs». Grunden
er nu ikke den, at »Tjaldurs» er
mindre moderne, end de andre
Passagerskibe, det er snarere
mere luksuriøst indrettet. Heller
ikke kan Grunden være en
Embedsstanden iboende Lyst til
at gaa imod Strømmen, det
modsatte er maaske nok saa
meget Tilfældet i Almindelig-
hed.

Den manglende Samfølelse
med Folket, som den danske
Embedsmand paa Færøerne
har, maa derimod være den
forklarende Aarsag til, at han
i dette som i saa mange andre
Tilfælde ikke føler og handler
med det Folk, han er sat iblandt.
Da den danske Embedsmand
har været den Toneangivende
i den forholdsvis faatalige
danske Befolkning paa Færøerne,
staar han desværre stadig som
Udtryk for *Dansken paa Færøerne*; men da der nu heldigvis
altid har været Undtagelser,
ogsaa inden for den egentlige
Embedsstand, og da disse Und-
tagelser stadig bliver flere, maa
man haabe, at den Tid kommer,
da en Danker paa Færøerne
ikke mere er indtentisk med en
Bourgeois.

Man maa ikke misforstaa
ovenfor anførte Eksempel med
Skipafelagið Føroyar og heraf
slutte, at nærværende er en
Propagandaartikel for samme
imod D. F. D. S. Det er slet
ikke Hensigten, Mening er
kun deri at bringe et nærlig-
gende Eksempel paa et uheldigt
Forhold. Det er beklageligt, at
Danskerne paa Færøerne, hvad
enten det drejer sig om Em-
bedsmænd eller andre, ikke
har saamegen Samfølelse med
Folket de er iblandt, at de ikke
mærker den vaagende stærke
Fællesskabsfølelse, *Trangen til
at løfte i Flok*, som ligger bag-
ved Rekonstruktionen af Skipa-
felagið Føroyar, men blot ser
det hele som et Udslag af sepa-
ristiske Tendenser og handler
derefter.

At Danske udenfor Færøerne
mange Gange har mere Samfø-
lelse med de Bevagelser, der
gaar gennem det færøske Folk,
har vi mange Eksempler paa.
Danske Højskolefolk, danske
Socialdemokrater og mange
danske Mænd af det arbejdende

Lag har ofte vist Forstaaelse;
medens *Dansken paa Færøerne*,
der dog maatte have bedre Be-
tingelse, stod ganske uforstaa-
ende eller enda modvillig mod
selv de naturlige Ytringer af
det at vi er et eget Folk, en
egen Nation.

Om hvilke Grundene er til
dette og om hvorledes det mu-
ligvis kan afhjælpes, vil jeg
vende tilbage til i en senere
Artikel.

Upton Sinclair skriver bok um Sacco og Vanzetti.

Upton Sinclair er fremsti rit-
hovundur javnaðarmanna í Ame-
rika, landið har menn verða
beindir í ravmagusslólin fyrri
sína javnaðarstøðu, um teir ikki
bukta og avsanna støðu sína, tá
at treingir.

Eingin hevur høgt teim amer-
isku kapitalistunum so grim
hogg sum Upton Sinclair; men
enn hevur eingin vága at skula
mannin, ið stríðir við and-
ans vápnum móti peninga-
valdinum.

Hann skrivaði eldheitar blað-
greinir um mál teirra Saccos og
Vanzettis, meðan teir enn sótu
í fangili, og savnaði alt, ið
kundi vera teim til vernd; men
teir máttu lata liv fyrri javnaðar-
stevnuna. Nú hevur Upton Sin-
clair reist teim ein minnisvarða
við bók síni »Boston», sum man
fara at lýsa út um allan heim.

Íslendska javnaðarmannablaðið
ið »Alþýðublaðið», sum stendur
í besta sambandi við Vesturheim,
hevur loyvi *Sinclair's* til at tyða
bókur hansara á íslendsk mál
og geva tær út, fer eisini undir
tyðing og útgávu av hesari bók.

Fyrr eru komnar »*Olía*»,
»*Smíður eri eg nevndur*» og
»*Jimmy*», »Boston» er skrivað í
sogaformi og tekur til viðgerðar
oll tøy sakaskjøl, sum fram
komu í rættarmálasakini í heild
síni.

Bókin kemur fyrst í fleiri all-
kunn amerikansk dagbløð og er
byrjað nú um miðjan august,
eitt ár eftir at teir báðir vóru
dripnir sakaleysir. Síðan verður
bókin givin út í serpentini.

Mexicos kommende Præsident.

Man anser nu som givet, at
General *Aaron Saens* vil blive
Præsident *Calles'* Efterfølger, nu
da den nominerede Kandidat
Obregon er blevet myrdet.

Som alle store mexicanske
Politikere er han General, og
var Medlem af General *Obregon's*
Regering. Det er saaledes en
Mand, der er Tilhænger af den Fri-
gerelsespolitik, som Landet under
Præsident *Calles* med Held har
ført overfor de nordamerikanske
Kapitalister.

Dansken paa Færøerne.

Orienterende Betragtninger af En der vil sundt Samarbejde og Fremskridt.

(Fortsat).

Et udmærket Eksempel paa,
hvad der kan naas ved et sam-
arbejde mellem Danske og
Færinger, naar dette ikke for-
styres af gamle Fordomme eller
taabelig, snæversynet og chauvin-
istisk Politik, er Rekonstruk-
tionen af »*Skipafelagið Føroyar*».

Her gik gode danske og færø-
ske Mænd sammen, for at op-
hjelpe et økonomisk Foreta-
gende, der ved Tidernes Ugunst
var kommet galt afsted, ugælt
det var begyndt med Tro og Be-
gejstring i gunstige Tider. Re-
sultatet af dette priselige Sam-
arbejde, var S/S »*Tjaldur*»,
Skibet med det æggende færøsk-
nationalt Navn, og aldrig nogen-
sinde har Færinger som Helhed
sluttet saa tæt op i Rækkerne
om noget Foretagende, som om
denne Hurtigrute mellem Kø-
benhavn og Thorshavn.

Det var som om *Poul Nolsøes*
Aand gennem sit Symbol, den
dristige og rappe Strandskade,
samlede alle Færinger, høje og
lave, rige og fattige om Hurtig-
ruten Danmark—Færøerne, kun
enkelte Skumlere stak en Tid
Hovederne sammen og talte
om: »Dette store Sambands-
foretagende, der nok vilde blive
været end alt andet Sambands-
bagstræb og tilsidst suge Fær-
ingerne med Hud og Haar ned
i det danske Morads».

Et »Sambandsforetagende» var
det vel ogsaa, dette store, moderne
Passagerskib, der skulde løbe
direkte mellem Danmark og
Færøerne; men det var ikke
Samband i den politiske Sam-
bandsbetydning. Det var der-
imod et Sambandsforetagende,
som kaldte paa noget af det
bedste og dybeste nationalejen-
dommelige i Færingerne, det

at værne om sit eget. Da det
nye Skib kom, gik der ogsaa
som en Strom af sød Selvfølelse
gennem Folket. — Her var
dog noget, det var vort eget og
som enda kunde sige Sparto til
de andres; men man var dog
ikke uvidende om, at dette paa
en Maade var Gavegods eller
Laanegods, som kun virkelig
kunde blive vort eget, hvis vi
var stærke, gode og fornuftige
nok til at staa sammen om det,
støtte det og styre det. — Og
saa var det, at det mærkelige
skete: Færinger, der ellers —
særlig i økonomiske Spørgsmaal
— plejede at trække hver til
sin Side, trak pludselig alle
sammen een Vej. Selv Skum-
lerne blev efterhaanden tavse
og trak med.

Det var tydeligt nok at »*Sam-
bandsforetagendet*» bar i sig
Spiren til et virkeligt og godt
Selvstyre.

Man skulde nu tro, at alle
gode danske Mænd saa med
Velvilje paa dette Foretagende,
der paa en saa forstaaelsesfuld
Maade blev hjulpet over et
dødt Punkt, og saaledes var det
vel ogsaa i Danmark; men hos
Dansken paa Færøerne var For-
staaelsen og Glæden ikke udelte
tilstede.

At D. F. D. S. ikke saa med
de venligste Øjne paa Skipa-
felagið Føroyars Hurtigrute, vil
man let kunne forstaa, da det
her drejede sig om et Konkuren-
cespørgsmaal; men for danske
Embedsmænd og danske Sam-
bandsvenner burde saadanne
Hensyn ikke eksistere; og dog
viste og viser disse Folk paa
mange Maader, at de støtter
D. F. D. S. frem for Skipa-
felagið.